

# STREFA MAŁEGO ODKRYWCY



## NA ZEGAROWYM SZLĄKU

Tykają, dzwonią, a czasem wymownie milczą... Te tajemnicze urządzenia towarzyszą krakowianom już od ponad 600 lat. Pierwszy miejski zegar znajdował się na wieży kościoła Mariackiego. Wkrótce potem czasomierze, uważane przez wielu za mechanizmy niemal magiczne, zaczęły pojawiać się w innych punktach miasta. Dziś Kraków nadal żyje w rytmie wyznaczanym przez miejskie zegary. Ruszajmy więc na ich poszukiwanie i posłuchajmy, co mają nam do powiedzenia...




**Kościół świętego Floriana – w jego ścianie zewnętrznej wbudowany jest najstarszy zegar słoneczny w Krakowie**


**Kościół Mariacki**

**Wieża Ratuszowa**

**Collegium Maius**



**Wieża zegarowa na Wawelu – jedyny krakowski zegar, który ma tylko godzinową wskazówkę!**



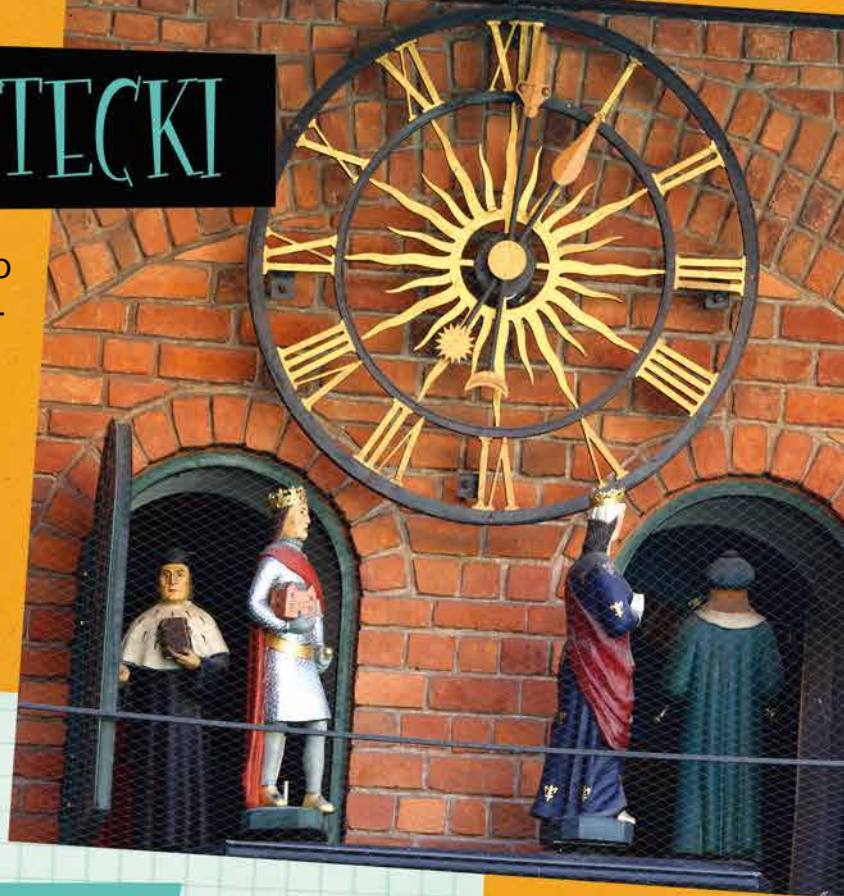
**Kampus Uniwersytetu Jagiellońskiego – tam jest największy krakowski zegar. Jego średnica wynosi aż 6 i pół metra!**



**Ratusz kazimierski – wygrywa znaną melodię „Płynie Wisła, płynie”**

# ZEGAR UNIWERSYTECKI

**Collegium Maius**, czyli Kolegium Większe to najstarszy budynek Uniwersytetu Jagiellońskiego. Na zabytkowym dziedzińcu znajduje się wyjątkowy zegar. Nie tylko wskazuje on czas, ale wygrywa melodię średniowiecznej pieśni studenckiej. Muzyce towarzyszy pochód drewnianych postaci związanych z uniwersytetem.



W zegarowym orszaku podąża pięć osób. Zgadnij, kto był kim?

**Jadwiga Andegaweńska**

królowa, żona  
Władysława  
Jagielli

**Władysław Jagiełło**

woźny  
uniwersytecki

**święty Jan Kanty**

uczony, który  
unowocześnił  
uniwersytet

pierwszy rektor  
Akademii  
Krakowskiej

**Hugo Kollątaj**

kaznodzieja  
i wykładowca  
uniwersytecki

**Stanisław ze Skarbimierza**

władca, który wraz z żo-  
ną odnowił uniwersytet

**pedel**

Przez kilkaset lat zegar uniwersytecki spóźniał się o kwadrans, czyli 15 minut. Stąd wziął się kwadrans akademicki – zwyczaj, który pozwala studentom spóźnić się na zajęcia o 15 minut.

Dzisiaj w Collegium Maius znajduje się muzeum, w którym można podziwiać zabytkowe czasomierze, w tym dwa najstarsze w Polsce zegary słoneczne.



**Uwaga!** Zegar uniwersytecki uruchamiany jest codziennie o godzinie 9.00, 11.00, 13.00, 15.00 i 17.00. Jeśli chcecie zobaczyć, jak działa, nie możecie się spóźnić!

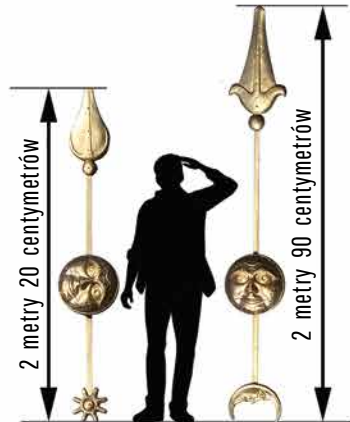
# ZEGAR RATUSZOWY

Wieża Ratuszowa dźwiga jeden z największych zegarów Krakowa. Sterowany jest automatycznie przez antenę radiową, a zasila go prąd elektryczny. Dawniej pracą zegara ratuszowego kierował mechanizm, który dziś można podziwiać na czwartym, najwyższym piętrze Wieży. Mechanizm ten, pełen odważników, łańcuchów i kół zębatych, składa się z około dwóch tysięcy elementów! Aby go wykonać, trzeba było przetopić dwa dzwony, które wisiały dawniej na Wieży Ratuszowej.



Każda z tarcz zegara ratuszowego mierzy aż cztery metry średnicy! (Średnica to prosta linia dzieląca koło na dwie połowy, przebiegająca przez jego środek)

Krótsza wskazówka, zwana godzinową, ma dwa metry i 20 centymetrów



Dłuższa wskazówka – minutowa, ma długość dwóch metrów i 90 centymetrów

**Jakie symbole rozpoznajesz na tarczy zegarowej? Narysuj je w polach obok.**

|  |  |  |
|--|--|--|
|  |  |  |
|--|--|--|

Pierwszy zegar na wieży krakowskiego Ratusza zainstalowano prawie 500 lat temu. Sprowadzono go z Niemiec, choć dzwony wybijające godziny i kwadransy wykonano w Krakowie. Zegar służył miastu przez 150 lat, kiedy to zakończył swój żywot... od uderzenia piorunem.



# ZEGAR Z KOŚCIOŁA MARIACKIEGO

Od strony placu Mariackiego, na południowej ścianie kościoła znajduje się najpiękniejszy krakowski zegar słoneczny. Co prawda, nie jest on bardzo stary (istnieje od roku 1954), powstał jednak w miejscu swojego poprzednika sprzed około 400 lat. Współczesny nam zegar jest dziełem Tadeusza Przytkowskiego, wybitnego specjalisty w projektowaniu zegarów słonecznych.

Zegar słoneczny to taki, który odmierza czas na podstawie położenia Słońca. Nie skrywa w sobie żadnych mechanizmów ani nie potrzebuje prądu. Wskazuje godzinę za pomocą cienia rzucanego na podziałkę przez nieruchomą wskazówkę.



*Na wstędze oplatającej zegar znajdują się łacińskie słowa pochodzące z Biblii. W polskim tłumaczeniu brzmią tak: „Dni nasze jako cień na ziemi [mijają] bez żadnej nadziei”. Jak myślisz, co może oznaczać to zdanie?*

Na mariackim zegarze znajdują się również znaki Zodiaku, z gwiazdozbiorami, po których porusza się Słońce. Znaków jest 12. Spróbujesz je rozpoznać lub odgadnąć ich nazwy?

*Zegar z kościoła Mariackiego, oprócz godzin, wskazuje również miesiące.*